

NHF specifikáció

Uszkay Balázs

2025. április 8.

Stacc (és a számítástudomány két legnehezebb problémája) ¹

A *Stacc* egy kreatívan elnevezett, verem alapú konkatenatív, interpretált, általános célú programozási nyelv. Az inspirációt a **Forth** és a **Factor** nyelvek adták.

Nyelvi elemek

Egy *Stacc* program egymástól whitespace-szel elválasztott *szavakból* áll. Ezek jobbról balra kerülnek végrehajtásra. Szónak számít minden karaktercsoport, amelyek közt fehér tér van, kivétel a string konstans, amely "-tól (U+0022) "-ig tart. Ezek a szavak a központi vermen operálnak. Kommentek -- -tól a sor végéig tartanak.

A veremre helyezéshez (push) nem tartozik külön szó, ez automatikusan megtörténik, amikor konstansba fut a program.

Adattípusok

A program futás közben az adatokat a veremben tárolja. Ezek az adatok az alábbi típusúak lehetnek:

- **integer:** 64-bites előjeles egész.
Pl.: -1 10 9223372036854775807
- **float:** 64-bites lebegőpontos szám (**double**).
Pl.: 27 -3.2 6.022e+23
- **list:** Heterogén lista, más elemeket tartalmaz. { szótól (U+007B) } szóig (U+007D) tart.
Pl.: { 1 2 3 4 } { { "alma" 213.3 } { } }
- **string:** Karakterek listája, "-tól (U+0022) "-ig tart. A listák műveletei ugyanúgy érvényesek.
Pl.: "Tudja, hol szeret a cápa" "kecske" ""
- **block:** Futtatható blokkok, egyfajta anonim függvények. Ezek segítségével lehet például if-else, ciklus stb. control flow-t megvalósítani. '[' szótól (U+005B) ']' szóig (U+005D) tart.
Pl.: 0 < [sqrt 2 *] [dup *] if -- ez a program negatív számokon máshogy operál, mint pozitívakon
- **ident:** Olyan szó, amely valamilyen függvényre hivatkozik. Létrehozni a ' (U+0027) karakterrel lehet, azaz a szó első karaktere ' kell, hogy legyen.
Pl.: [2 < [drop 1] [dup -1 + 'fac call *] if] 'fac :
Megjegyzés. A fenti kódrészletben szereplő : szó névhez ('ident) köt egy blokkot ({block}), azaz függvényt definiál.

¹Phil Karlton szerint két nehéz dolog van a számítástudományban: a gyorsítótár-érvénytelenítés és dolgok elnevezése.

Beépített primitívek

Ez a szakasz nagyon megváltozhat a végleges beadásig!

Az itt felsorolt primitív szavak egyből használhatók, ezeket definiálni nem kell. A (--) jelölés a Forth és a Factor által is használt (az előbbi által csak konvencióként) *veremjelölés* (stack notation), ahol a -- bal és jobb oldala sorrendben a szó végrehajtása előtti és utáni verem állapotot jellemzi. Ilyenkor csak a legfelső n elemet mutatjuk (hiszen csak ezek számítanak), a fent említett nyelvekhez képest annyi kiegészítéssel, hogy én a blokkokat és a neveket kiemelten jelölöm. Ezért például a : szó veremjelölése:

({block} 'ident --),

hiszen ez a szó elnyeli a verem tetején lévő blokkot és nevet. A verem teteje jobbra van, így a rot szó jelölése,

(a b c -- b c a),

azt mutatja, hogy felülről harmadik elem kerül a stack tetejére.

I/O:

- . (a --)

Kiírja a stack legfelső elemét és ejti azt.

- S. (... -- ...)

(Debug jellegű kiírás) kiírja a stack nagyságát és összes elemét.

Példa:

```
1 2 'nev [ dup * 2 + ] "árvíztűrő tükörfúrógép" { 1 2 "alma" 4 } S.  
<5>  
1  
2  
'nev  
[<block>  
"árvíztűrő tükörfúrógép"  
{<4-list>}
```

Aritmetika, műveletek:

- + (n1 n2 -- sum)
- (n1 n2 -- n1-n2)
* (n1 n2 -- prod)
/ (n1 n2 -- n1/n2)
% (n1 n2 -- n1%n2)
divmod (n1 n2 -- n1/n2 n1%n2)
pow (n1 n2 -- n1^n2)

Bináris aritmetikai műveletek. % a modulus operátor. Stringeken a + konkatenálásként működik.

- sqrt (n -- r)
sin (n -- r)
cos (n -- r)
tan (n -- r)
arcsin (n -- r)
arccos (n -- r)
arctan (n -- r)

Unáris műveletek.

- `inc (a -- a')`
`dec (a -- a')`

Eggyel növeli, ill. csökkenti a verem legfelső elemét.

- `and (bool1 bool2 -- bool)`
`or (bool1 bool2 -- bool)`
`xor (bool1 bool2 -- bool)`
`not (bool -- bool)`

Boole-algebrai műveletek. A `false`-t a 0 egész, a `true`-t pedig a -1 (avagy nem 0) jelöli (emiatt jelenleg a `not` egészekre a negálás).

Listaműveletek

- `len ({list} -- n)`
Visszaadja egy lista hosszát.
- `append ({list} item -- {list'})`
Végére illesztés
- `prepend ({list} item -- {list'})`
Elejére illesztés
- `insert ({list} index item -- {list'})`
Pozícióba illesztés.
- `each ({list} [block] -- ...)`
Művelet elemenként.
- `map ({list} [block] -- {list'})`
Művelet végrehajtása minden elemen.
- `filter ({list} [block] -- {list'})`
Elemek szűrése feltétel alapján.
- `reduce ({list} init [block] -- result)`
Redukció (**fold**).
- `reduce1 ({list} [block] -- result)`
Kezdőérték nélküli redukció.
- `scan ({list} init [block] -- {result})`
Folytonos redukció (**scan**).
- `scan1 ({list} [block] -- {result})`
Kezdőérték nélküli `scan`.
- `first ({list} -- item)`
Első elem.
- `last ({list} -- item)`
Utolsó elem.
- `take ({list} n -- {list'})`
Első `n` elem.
- `drop ({list} n -- {list'})`
Lista az első `n` elem nélkül.
- `iota (n -- {list})`
Számok listája 1-től `n`-ig.

Stringműveletek

- `upper ("str" -- "STR")`
Nagybetűssé tétel.
- `lower ("STR" -- "str")`
Kisbetűssé tétel.
- `find ("str" "sub" -- pos)`
Megkeresi "sub" első pozícióját "str"-ben.
- `count ("str" "sub" -- n)`
Visszaadja "sub" darabszámát "str"-ben.

Összehasonlítás:

- `= (a b -- bool)`
`< (a b -- bool)`
`<= (a b -- bool)`
`> (a b -- bool)`
`>= (a b -- bool)`
`!= (a b -- bool)`

Összehasonlítások. Irreflexív összehasonlításoknál a verem tetején levő kerül „jobbra”.
Példa:

```
2 3 < .  
-1 -- 2 < 3, igaz  
4 10 >= .  
0 -- 4 >= 10, hamis
```

Verem kezelés:

- `<konstans> (-- a)`
Konstans felrakása a veremre.
- `dup (a -- a a)`
Duplicate, a legfelső érték megduplázása.
- `2dup (a b -- a b a b)`
2-Duplicate, a felső elempár duplázása.
- `swap (a b -- b a)`
A felső két érték cseréje.
- `2swap (a b c d -- c d a b)`
A felső két elempár cseréje.
- `over (a b -- a b a)`
A második érték megduplázása a verem tetejére.
- `drop (a --)`
A legfelső érték eldobása.
- `rot (a b c -- b c a)`
Rotate, a harmadik érték felhozása a verem tetejére.

Control flow

- `[és] (-- [blokk])`
Új blokk felrakása a veremre.
- `call ('fv --)`
Függvény hívása.
- `: ([blokk] 'nev --)`
Névhez rendelés.
- `if (bool [then] [else] --)`
Feltételes futás.
- `curry (item [block] -- [item block])`
Currying.

A feladat

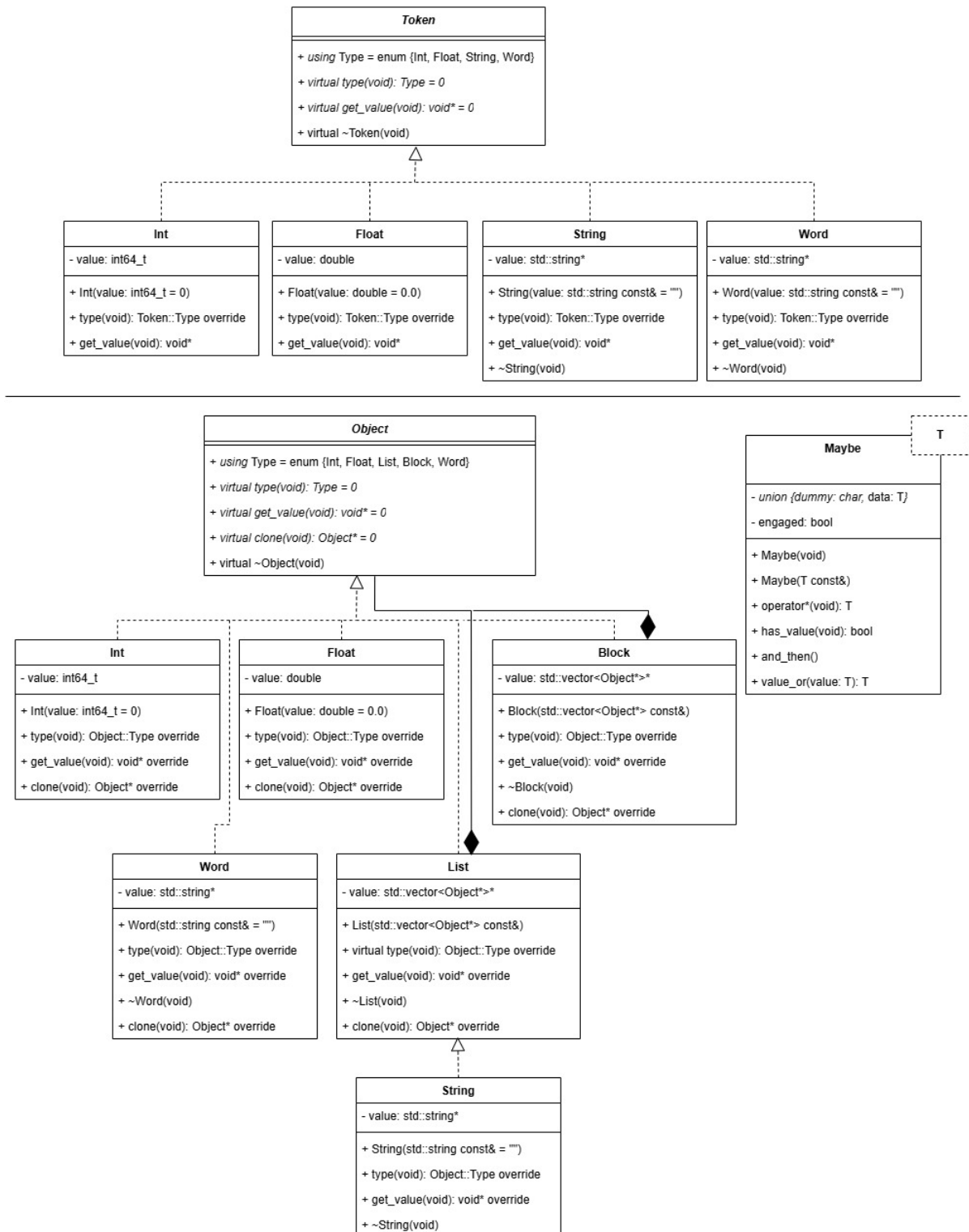
Írjon interpretert a fent leírt *Stacc* nyelvhez! A program legyen képes fájlokat bemenetként venni, illetve fájlmegadás hiányakor viselkedjen **REPL**-ként

Konzultálandók

Kérdésem, hogy legyen-e modulrendszer, és hogy milyen szavakkal érdemes bővíteni a beépítettek listáját. Eddig a nyelv nem tud bemenetet venni a standard bemenetről (**stdin**), vagy fájlt megnyitni stb.

Az is kérdéses, hogy az .exe mit tudjon (ez a másfél mondatos feladatkitűzés erősen bővíthető).

Terv

1. ábra. Tervezett osztálydiagram. Ezeken az osztályokon függvények operálnak.

2. ábra. Egy program lefuttatásának pszeudokódja.

```

def Futtatas(szoveg: string) -> bool:
    tokenek: Maybe<vector<Token*>> = Tokenize(szoveg).
    if (!tokenek.has_value())
        return true.
    # megjegyzés. ezt a részt vsz. closure-rel oldanám meg.
    objektumok: Maybe<vector<Object*>> = Parse(*tokenek).
    if (!tokenek.has_value())
        return true.
    success: bool = Interpret(*objektumok).
    return success.

def Tokenize(szoveg: string) -> Maybe<vector<Token*>>:
    tokenek = empty vector.
    while (szoveg.not_empty()):
        szoveg.skip_ws()
        if (szoveg.next() == ''):
            olvasd sztringkent, amig újra nem ''.
            tokenek.append(új String(...)).
        olvass be egy szót -> word: string
        ha csak numerikus karakter:
            tokenek.append(új Int(word))
        ha lehet valós:
            tokenek.append(új Float(word))

def Parse(tokenek: vector<Token*>, block: bool=false, list: bool=false) -> Maybe<vector<Object*>>:
    objektumok = empty vector.
    for token of tokenek:
        if block és token == Word(']'):
            return Maybe(objektumok).
        if list és token == Word('}'):
            return Maybe(objektumok).
        if token == Word('['):
            objektumok.append(Parse(tokenek, true, false)).
        if token == Word('{'):
            objektumok.append(Parse(tokenek, false, true))
        objektumok.append(Token típusának megfelelő Object).
    return objektumok.

def Interpret(objektumok: vector<Object*>) -> bool:
    for objektum of objektumok:
        switch objektum:
            | Word('call') > ...
            | Int > ...
            ...
    Ha bárhol hiba van, jelezzük a visszatérési értékkel.

```